

Alkotmánybíróság

Az első fokon eljáró bíróság útján

Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény 27. § alapján az alábbi

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/01484-0/2019	
Érkezett: 2019 SZEPT 17.	
Példány:	1
Melléklet:	13 _{db}
Kezelőiroda: 	

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja 15.Bv.1568/2017/35. számú végzésének és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.750/2019/2. számú végzésének törvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

[REDACTED] 13688/16 számon élt kérelmével az EJCÉ-re, melyet az 2016. március 3. napján nyilvántartásba vett, majd Magyarország részére visszaadott 2017. 12. 14. napján. E követően a 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.) rendelkezéseinek megfelelően [REDACTED] képviselőjében 2017. 05. 04. napján került postai úton beadásra kártalanítási kérelme, amelyet a Szegedi Fegyház és Börtön 2017. 05. 08. napon kézhez vett. [REDACTED] 2001. 04. 05. napjától 2016. 12. 31. napjáig történő fogvatartása idejére kérte az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt kártalanítás megállapítását. A Bv. tv. 436.§ (10) b) pontja és a (11) bekezdés alapján a Bv. tv. 10/A.§ (6) bekezdés szerinti panasszal nem élt, kérelmét határidőben nyújtotta be.

A Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja 2019. április 10. napján meghozta 15.Bv.1568/2017/35. számú végzését, melyben érdemi vizsgálat nélkül elutasította a kérelmet. Indokolása szerint a Bv. tv. 436.§ (10) b) pontja mellé az a) pont is alkalmazandó ahhoz, hogy a Bv. tv. 436.§ (11) bekezdésében megjelöltek szerint a Bv. tv. 10/A.§ (6) szerinti panaszt ne kelljen előterjeszteni, mely [REDACTED] esetében nem állt fenn, ezért hiányzik a Bv. tv. 144/B. szerinti panasz, így érdemi vizsgálatra nem alkalmas a kérelem.

Fellebbezés 2019. 05. 02. napján került elektronikusan és papír alapon is előterjesztésre. A Szegedi Törvényszék 2019. június 04. napján meghozta 5.Bpkf.750/2019/2. számú végzését, melyben az elsőfokú végzést helyben hagyta, a végzés 2019. június 04. napján véglegessé vált. Jogi képviselő elektronikusan 2019. június 25. napján vette kézhez a másodfokú döntést.

Indítványozó álláspontja szerint az a tény, hogy a Bv. tv. 2017. 01. 01. napján történő hatálybalépésétől a Szegedi Törvényszék Bv. Csoportjának gyakorlata 2 év 4 hónapig következetes volt abban, hogy a Bv. tv. 436.§ (10) a) és b) pontját külön alkalmazta és így a (11) paragrafus alapján panasszal nem kellett élnie annak, aki az EJEB felé élt kérelemmel, melyet indoklásaiban első és másod fokon is jóvá hagyott a Szegedi Törvényszék, majd 2019. április hónapjától a Bv. tv. 436.§ (10) a) és b) pontját együttesen fennálló feltételként követelte meg és csak ebben az esetben alkalmazta a (11) bekezdés azon rendelkezését, hogy nem kell panasszal élni és ez alapján az EJEB-hez beadott kérelemmel, de a magyar eljárásban panasszal nem rendelkező személyek részére kártalanítást nem állapított meg, azaz ugyanazon feltételek fennállása esetén, eltérő jogalkalmazással a korábbi joggyakorlattal ellentétesen a kérelmeket elutasította, Alkotmányellenes.

Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntések:

- Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja 2019. április 10. napján meghozott 15.Bv.1568/2017/35. számú végzése

- Szegedi Törvényszék 2019. június 04. napján meghozott 5.Bpkf.750/2019/2. számú végzése

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja 2019. április 10. napján meghozta 15.Bv.1568/2017/35. számú végzését. Fellebbezés 2019. 05. 02. napján került elektronikusan és papír alapon is előterjesztésre. A Szegedi Törvényszék 2019. június 04. napján meghozta 5.Bpkf.750/2019/2. számú végzését, melyben az elsőfokú végzést helyben hagyta, a végzés 2019. június 04. napján véglegessé vált. Jogi képviselő elektronikusan 2019. június 25. napján vette kézhez a másodfokú döntést.

A Bv. tv. 51.§ (5) alapján

(5) A büntetés-végrehajtási bíró és a törvényszék másodfokú határozatával szemben a Be. szerinti törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat alapján a Kúria a törvénysértés megállapítása esetén a megtámadott határozatot

a) megváltoztathatja, vagy

b) hatályon kívül helyezheti, és az eljárást megszüntetheti, vagy szükség esetén az eljárást bíróságot

új eljárásra utasíthatja.

A Be. 667.§ (2) alapján

667. § (1) A legfőbb ügyész a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be a bíróság törvénysértő jogerős ügydöntő határozata és végleges nem ügydöntő végzése ellen.

Fentiek alapján a rendes jogorvoslatot indítványozó kimerítette. A fellebbezést követően a másodfokú döntés után, kizárólag a Legfőbb Ügyész kezdeményezhet rendkívüli jogorvoslatot.

Indítványozó tudomása szerint az ügyben nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve nem kezdeményeztek perújítást vagy jogorvoslatot a törvényesség érdekében az ügyben.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 2019. június 04. napján hozta meg az 5.Bpkf.7/2019/2. számú végzését, melyben az elsőfokú végzést helyben hagyta. A végzés 2019. június 04. napján véglegessé vált. Jogi képviselő elektronikusan 2019. június 25. napján vette kézhez a másodfokú döntést.

Fentiek alapján indítványozó kijelenti, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) megtartásra került.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

A jelen panasszal támadott két végzés kártalanítási eljárás keretében került meghozatalra, melyben [REDACTED] a Bv. tv. 10/A.§ (1), (5) alapján mint elítélt volt jogosult kérelemmel élni. Ennek megfelelően az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések indítványozóra, mint elítéltre vonatkozóan tartalmaznak rendelkezést, azaz az alkotmányjogi panaszt benyújtó személy jogait, érdekeit érinti, mert a kártalanítása tárgyában tartalmaz döntést.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Álláspontom szerint az elsőfokú bíróság tévedett, amikor az elítélt 2016. december 31. napjáig kért kártalanítás iránti kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert döntése meghozatala során a vonatkozó jogszabályt tévesen értelmezte és ezzel megsértette az Alaptörvényben biztosított IV. cikk (4), XV. cikk (1), (2) és XXVIII. cikk (1) rendelkezését.

A Szegedi Törvényszék Bv. Csoportjának a Bv. tv. 2017. január 01. napján hatályba lépett módosítása óta következetes az ítélezési gyakorlata, mely szerint azokban az ügyekben, amelyekben az ügyfél kérelmet nyújtott be az Emberi Jogok Európai Bíróságához és azt 2017. január 01. előtt lajstromba vették, a Bv. tv. 436.§ (10) b) pontja és a (11) bekezdés alapján a

fogvatartó bv. intézet parancsnokához az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt benyújtandó panaszt, valamint az erre vonatkozó 30 napos és 3 hónapos általános szabályt és a 6 hónapos jogvesztő határidő általános szabályát eltérően alkalmazta, mivel a jogszabály ezt mondja ki:

Bv. tv. 436.§ (11): ..... A (10) bekezdés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható, ...

A Bv. tv. 436.§ (10) bekezdése akként rendelkezik:

(10) E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b) aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

Azaz a kártalanítási kérelem beadására jogosult **alanyi kör vonatkozásában a jogalkotó a) és b) ponttal** jelölve **két csoportot határozott meg**, akikre az általános szabályoktól eltérően átmeneti rendelkezések alkalmazását írta elő, **melyet a Törvényszék gyakorlata követett.**

Ezt támasztja alá a Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja 15.Bv.1553/2017/12. számú, 2019. január 25. napján kelt végzésének 3. oldal 6. bekezdése:

„A bíróság megállapította, hogy **indítványozó jogi képviselője útján nyújtott be kártérítési kérelmet az EJEB-hez, melyet 2015. október hó 1. napján az EJEB befogadott, ezért az eljárás lefolytatásának nem feltétele a Bv. tv. 144/B. § (1) bekezdésében foglalt panasz benyújtása** (Bv. tv. 436.§ (11) bekezdés), ugyanakkor amennyiben a jelenleg is fogvatartott indítványozó **2017. január hó 01. napját követő időszakra** vonatkozóan is érvényesíteni kívánja kártalanítási igényét **nem mentesül a Bv. tv. 10/A.§ (6) bekezdés alapján előírt intézeti panasz előterjesztési kötelezettsége alól.**”

és az 5. oldal 1. bekezdése:

„A bíróság – az ügyési véleményben foglaltakkal egyező – álláspontja szerint a **jelenleg is fogvatartott** indítványozó esetében a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdés b) pontja alapján a sérelmezett időszakként az elítélt kérelmével egyébként megegyezően a **2016.12.31. napjáig**

terjedő időszak vehető figyelembe, mely esetben a Bv. tv. 436. § (11) bekezdése alapján az **igényérvényesítésnek nem feltétele a panasz** előterjesztése. Amennyiben a indítványozó 2017. 01. 01. napjától is érvényesíteni kívánja a kártalanítási igényét az EJEB kérelemtől függetlenül ezen időszakra vonatkozóan szükséges a Bv. tv. 144./B.§ (1) bekezdés szerinti panasz előterjesztése (kérelemhez kötöttség)."

További ezen gyakorlatot igazoló döntések:

- Szegedi Törvényszék Bv. csoportja 5.Bv.1415/2017/9. számú végzése,
- Szegedi Törvényszék Bv. csoportja 5.Bv.1380/2017/11. számú végzése,
- Szegedi Törvényszék Bv. csoportja 5.Bv.1109/2017/11. számú végzése,
- Szombathelyi Törvényszék Bv. Csoportja Bv. 1130/2017/18. számú végzése.

Továbbá a Szegedi Törvényszék azokban az esetekben, ahol EJEB-hez beadott kérelemmel rendelkező indítványozók esetében a kártalanítással érintett időtartam záró időpontját nem 2016. december 31. napjáig, hanem a kérelem beadásának időpontjáig jelölték meg, azaz 2017. január 01. napját követő időpontot, szintén akként alakította ki joggyakorlatát, hogy 2016. december 31. napjáig elbírálásra alkalmasnak tekintette a kérelmeket.

Ezt a joggyakorlatot igazolja:

- Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja 5.Bv.343/2017/19. számú végzése
- Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja 5.Bv.1431/2017/5. számú végzése
- Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja 4.Bv.862/2017/8. számú végzése

A joggyakorlatnak és a jogszabályi rendelkezésnek megfelelően **az EJEB-hez kérelmet beadott 11 Ügyfelem esetében 2016. december 31. napjáig terjedő időszakra kértém kártalanítást panasz nélkül**, akik vonatkozásában 2 és 1/4 évig 5 kártalanítás került megítélésre.

██████████ esetében is 2016. december 31. napjáig kértém a kártalanítást panasz nélkül, az indítványozó EJEB kérelemmel rendelkezett, azonban kérelme érdemi vizsgálat nélkül elutasításra került. Az indokolás azt rögzíti a 2. oldal 5., 6., 7., 8., 9. bekezdésében és a 3. oldal 5., 6. bekezdésében és a 4. oldal elején, hogy a Bv. tv. 10/A.§ (1), (4) és (6) **általános szabályok** alapján szükséges a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz és a 3. oldalon lehivatkozva a Bv. tv. 436.§ (10) - (12) bekezdéseit, melyek az **átmeneti rendelkezések**, melyek nem használhatóak, mert kérelmező folyamatosan fogva van 2017. 01. 01. napját követően.

Bv. tv. 436.§ (10) E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan

más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b) aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

(11) A (10) bekezdés esetén a 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával kezdődik. A (10) bekezdés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható, továbbá a büntetés-végrehajtási bíró eljárására az 50. § (1) bekezdés d) pontjában megállapított határidő harminc nappal meghosszabbodik.

(12) Ha adat merül fel arra, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény hatálybalépését megelőzően az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt

a) a polgári bíróság előtt eljárás indult, vagy

b) az EJEB-hez kérelmet nyújtottak be és a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette,

a büntetés-végrehajtási bíró ezen eljárások befejezéséig, illetve az EJEB eljárása esetében az ügy nemzeti elbírálásra való utalásáról szóló értesítéséig az eljárást felfüggeszti.

A végzés 3. oldal 5. bekezdésben azt rögzíti, hogy

„A bíróság álláspontja szerint a Bv. tv. 436.§ (10)-(12) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések a jelenleg is fogvatartott indítványozó vonatkozásában nem alkalmazhatóak, tekintettel arra, hogy 2016. december 31. napjáig nem szabadult, és vonatkozásában az alapjogokat sértő elhelyezési körülmények egyéb módon sem szűntek meg, ténylegesen ezt követően is 2017. január 01. napjától 2019. április 09. napjáig folyamatos fogvatartásban volt.”

A végzés 3. oldal utolsó bekezdésben és a 4. oldal elején azt rögzíti, hogy

„Mivel a kérelmező 2017. január 01. napját követően is folyamatos fogvatartásban volt 2019. április 09. napjáig, a panasz megléte nem mellőzhető, mivel rá a Bv. tv. átmeneti rendelkezései nem alkalmazhatóak, így a 2016. december 31. napját megelőző időszakra vonatkozóan az

EJEB-nél előterjesztett kérelem a panasz tételi kötelezettséget nem váltja ki; ebből következően a kártalanítás megállapítása iránti kérelem előterjesztésének törvényi feltétele a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasznak legkésőbb a kérelemmel egyidejűleg benyújtása. "

Tehát a végzés a korábbiaktól eltérően akként értelmezi az átmeneti rendelkezéseket, hogy a 436.§ (10) a) és b) pontjának párhuzamosan kell megvalósulnia, az nem vagylagos. A másodfokú döntés mindezt helyben hagyta. A jogértelmezés több okból is hibás.

1.

Logikailag a végzés szerinti jogértelmezés tévességét igazolja a 2017. január 01. től hatályos 11/2014. (XII. 13.) IM rendelet 188.§ (2), (4), (5) bekezdésének szövege, amely szerint:

„A bv. intézet gondoskodik arról, hogy az elítéltek és az egyéb jogcímen fogvatartottak írásbeli tájékoztatást kapjanak az EJEB-nek a magyarországi fogvatartási körülményekkel kapcsolatos kérelmek vizsgálatát felfüggesztő döntéséről, és arról, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdése értelmében jogosultak a Bv. tv. 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására. Az írásbeli tájékoztatás hirdetmény kifüggesztésével is megvalósulhat.”

(4) A BVOP a fogvatartotti nyilvántartás alapján megállapítja, hogy a kérelmező jelenleg fogva van-e. Ha a kérelmező fogva van, a BVOP - a vonatkozó iratok megküldésével - értesíti a fogva tartó bv. intézetet, amely tájékoztatást ad az érintett részére az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás lehetőségéről, és egyidejűleg írásban nyilatkoztatja arról, hogy

a) az EJEB-hez benyújtott kérelmét fenntartja-e, valamint

b) a kérelmet kiterjeszti-e további időszakra vonatkozó igénnyel.

(5) Ha a kérelmező már szabadult, a BVOP a kérelmezőnek a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban szereplő lakó- vagy tartózkodási helyére megküldött levélben adja meg a szükséges tájékoztatást, és harmincnapos határidővel hívja fel a kérelmezőt a (4) bekezdés szerinti nyilatkozat megtételére, azzal, hogy ennek hiányában a kérelmező a jogvesztő határidőn belül jogosult a kártalanítás iránti igényét benyújtani annál a bv. intézetnél, ahonnan szabadult. A BVOP a tájékoztatás megtörténtéről - a vonatkozó iratok megküldésével - értesíti a kérelmezőt utoljára szabadító bv. intézetet.

A felfüggesztő EJEB döntés csak azokra vonatkozhat, aki a 436.§ (10) b) pontjába tartoznak, azaz az EJEB-hez kérelmet adtak be. Amennyiben a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdése alatt az EJEB kérelemmel rendelkező, 2016. évben szabadultak értendőek, azaz az a) és b) pont együtt, akkor azok, akik csak az a) vagy csak a b) pont alá tartoznak nem az átmeneti 436.§ alapján kerülnek értesítésre, hanem az általános 10/A.§ alapján. A szövegezés azonban az EJEB-nek a magyarországi fogvatartási körülményekkel kapcsolatos kérelmek vizsgálatát felfüggesztő

döntéséről rendelkezik és a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdést hívja fel erre az estre és különbséget tesz a szabadultak és nem szabadultak tájékoztatása alapján, de ugyanúgy az átmeneti rendelkezések hatálya alattiként kezeli mindkét csoportot és nem jelzi, hogy aki vagy a) vagy b) pontos arra nem a 436.§ (10) bekezdés, hanem a 10/A.§ vonatkozik.

Amennyiben a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdése alatt az EJEB kérelemmel rendelkező, 2016. évben szabadultak értendők, akkor a rendelet **miért rendelkezik arról, hogy a fogva lévő elítélteket, akiknek EJEB felé benyújtott kérelmük van hogyan kell értesíteni arról, hogy a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdése alapján jogosultak kérelem benyújtására?**

Ha a végzés jogértelmezését követjük, akkor a Bv. tv. 10/A.§ alapján lehet értesíteni azokat, akiknek EJEB kérelmük van, de 2016. évben nem szabadultak.

2.

Logikailag igazolja a végzés jogértelmezésének tévességét az alábbi 63/2016. (XII. 30.) OP szakutasítás 2. melléklete, mely iratot a fogvatartottaknak aláírással adtak át. Az első oldal 2. bekezdése az EJEB kérelemmel rendelkezőkre tartalmaz tájékoztatást. Lábjegyzetben 1-es számmal a Bv. tv. 436.§ (12) bekezdését, azaz az átmeneti rendelkezést jelöli meg az irat, viszont nem említi, hogy egyben 2016. évben szabadulnia kellene az érintett személynek vagy a jogsértő elhelyezési körülményeknek egyéb módon megszűnnie. Mégis az átmeneti rendelkezéseket hivatkozta le, nem az általánost.

A 3. bekezdésben olvasható, hogy minden fogvatartott jogosult, akinek sérültek az alapvető jogai kártalanítást kérni. Ide a 2-es lábjegyzet az általános szabályokat hivatkozta le.

Szintén a harmadik bekezdésben olvasható, hogy „*ugyancsak jogosult a kártalanítási igény benyújtására*”, akinek sérelme 2016. január 1. és 2016. december 31. között szűnt meg. Új személyi körként jelöli meg ezt az alanyi csoportot az irat. Ide a lábjegyzet a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdését hivatkozta, azaz az átmeneti rendelkezést. Itt sem jelenik meg, hogy EJEB beadvánnyal is rendelkezni kell annak, aki 2016. évben szabadult vagy a jogsértő körülményei egyéb módon megváltoztak.

Az **Alkotmánybíróság IV/143-13/2018. számú végzésének** 2.1. alatti, 5. oldal első bekezdése kimondja, hogy a Jogalkotásról szóló törvény 23.§ (4) bekezdés értelmében a bv. intézetek vezetői által kiadott intézkedések és belső szabályozó eszközök nem lehetnek ellentétesek jogszabállyal. Vélelmezhetően az Országos Parancsnok által kiadott szakutasítás sem lehet jogszabállyal ellentétes, azonban amennyiben a támadott végzés szerinti jogértelmezést követjük, abban az esetben a szakutasítás a fent hivatkozottak szerint **sérti a Jat. 24.§ bekezdését.**

63/2016. (XII. 30.) OP szakutasítás 2. melléklete:

Tájékoztató a fogvatartottak részére az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanításról

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) előtt folyamatban lévő, a Magyarországi büntetés-végrehajtási intézetek elhelyezési körülményeivel kapcsolatos beadványokban olyan döntés született, mely szerint a nemzetközi bíróság azok elbírálását felfüggeszti. Ennek oka, hogy 2017. január 1-től több jogszabály megváltozott, melyek lehetővé teszik az elhelyezési körülmények miatti panasz és kártalanítás lefolytatását a magyar jogrendszerben is.

Azok esetében, akik korábban az EJEB-hez fordultak fontos tudni, hogy a felfüggesztés nem érdemi döntés az ügyekben, hanem annak visszaadása Magyarországi vizsgálatra és döntésre.¹ Ezeknek az eljárásoknak a megindításában az érintett személyeknek (vagy jogi képviselőiknek) közre kell működniük a magyar hatóságokkal, vagy akár el is állhatnak korábbi beadványuktól. Azon személyeket, akik adatait az EJEB Magyarországnak átadta, a bv. intézet nyilatkoztatni fogja a korábbi beadványuk fenntartása, kiegészítése tárgyában. Amennyiben Ön is azok között van, akik korábban az EJEB-hez fordultak, és ügyében érdemi döntés ott nem született, de nyilatkoztatása 2017. január 31-ig nem történik meg, úgy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 70/A. §-a alapján jogosult a bv. intézeten keresztül a büntetés-végrehajtási bírónál kérni az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítását.

Az előzőekben hivatkozott **kártalanítást jogosult kérni minden fogvatartott, akinek a jogszabályban meghatározott élettér hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó egyéb hátrányos elhelyezési körülmények miatt sérülnek, vagy sérültek az alapvető jogai.²** Fontos, hogy kártalanítást a kifogásolható elhelyezési körülmények megszűnésétől számított hat hónapon belül lehet kérni, ezt követően nem. **Akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményeiből eredő sérelme 2016. január 1. és 2016. december 31. között szűnt meg, ugyancsak jogosult a kártalanítási igény benyújtására a jogvesztő határidőn belül.³** Azok esetében, akik jelenleg is az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között vannak fogva tartva, a kártalanítást kötelezően meg kell előznie egy a bv. intézet parancsnokához benyújtandó panasz a Bv. tv. 144/B. §-a szerint, amelynek célja a sérelmek megszüntetése vagy

¹ Az EJEB-nek a magyarországi fogvatartási körülményekkel kapcsolatos kérelmek vizsgálatát felfüggesztő határozata a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 436 § (12) bekezdése alkalmazása szempontjából a nemzeti elbírálásra utaló döntésnek tekintendő.

² A Bv. tv. 10/A. § (1) bekezdés szerint: *kártalanítás jár az elítéltek vagy az egyéb jogcímen fogvatartottak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás (a továbbiakban együtt: alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények) által előidézett sérelem miatt. A kártalanítás minden egyes, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között eltöltött nap után jár. A kártalanítás megfizetésére az állam köteles.*

³ A Bv. tv. 436 § (10) bekezdése szerint.

ellensúlyozása (előzetes panaszeljárás nélkül a büntetés-végrehajtási bíró kártalanítási igényt érdemi vizsgálat nélkül elutasítja). A panasz alapján a bv. intézet megteszi a helyben lehetséges intézkedéseket a megfelelő elhelyezési körülmények, elsősorban az élettér biztosítására, amennyiben pedig ez nem lehetséges, a BvOP-nál kezdeményezi a fogvatartott átszállítását. Az átszállítás kérése a jogszabály alapján kötelező, és nem a fogvatartott által esetleg megjelölt bv. intézetre vonatkozik, hanem bármely bv. intézetre, ahol az alapvető jogoknak megfelelő elhelyezést biztosítani tudják. Az átszállításról szóló határozat ellen önálló panasznak helye nincsen, de amennyiben a fogvatartott azt a kapcsolattartására nézve aránytalanul sérelmesnek találja, akkor a büntetés-végrehajtási bírónál kezdeményezheti annak felülvizsgálatát.

Amennyiben a büntetés-végrehajtási bíró a hozzá intézett kártalanítási beadványt megalapozottnak találja, a vonatkozó időszakra naponként 1.200 és 1.600 forint közötti összeget határoz meg az elhelyezési körülmények függvényében. Ezen összegből ugyanakkor levonásra kerülhet a vonatkozó időszak alatt végrehajtott szabadságelvonásokat kiszabó ítéletekben és egyéb ügyekben keletkezett polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megállapított kártérítés vagy sérelemdíj. Jelenleg nincs hatályban arra vonatkozó rendelkezés, hogy a kártalanítás legalább mekkora hányadát vagy milyen legkisebb összeget kell a fogvatartottnak megkapnia.

Figyelem!

A részletes szabályok a következő joganyagokban találhatóak:

- a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény,
- a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet,
- a fogvatartott személy esetében a büntetőeljárás lefolytatása során, továbbá a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról szóló 11/2014. (XII. 13.) IM rendelet

Amennyiben kártalanítási beadvány benyújtását tervezi, nyomatékkal felhívjuk a figyelmét a fenti jogszabályok áttanulmányozására annak érdekében, hogy a tájékoztatóban foglaltakra vonatkozó valamennyi joggal és kötelezettségével tisztában legyen!

Záradék:

Fogvatartott neve:.....

Nyilvántartási száma:.....

Kijelentem, hogy a fenti tájékoztató egy példányát a mai napon átvettem, az abban foglaltakkal kapcsolatos jogaimra és kötelességeimre történő kioktatást megértettem.

Kelt:.....

.....
Tájékoztatót átadó aláírása

.....
Fogvatartott

3.

Nyelvtani értelmezés alapján nincs olyan tény, mely kapcsolatot teremtené a törvény (10) bekezdésének a) és b) pontja között akként, hogy azok konjuktívan értelmezendők, pl.: „és”, „továbbá”, „valamint” stb. kötőszavak. Amennyiben a végzés szerinti nyelvtani értelmezést alkalmazzuk, abban az esetben a Bv. tv. 70/A.§ (5) esetében is a pontokkal elkülönített feltételeknek konjuktívan kellene érvényesülnie az a), b), c) pontok esetén, mert csak a d) pont van vagy kötőszóval elválasztva:

Bv. tv. (5) A büntetés-végrehajtási bíró a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasítja, ha

a) a kérelem elkésett,

b) a kérelem nem az arra jogosulttól származik,

c) az elítélt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt nem terjesztette elő vagy

d) a kérelemben megjelölt időszakra vonatkozóan az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB az államot kártérítésre kötelezte, vagy a polgári bíróság kártérítést vagy sérelemdíjat ítélt meg.

Továbbá, ha a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdése nem két külön csoportot jelez, akkor miért különítette el a jogalkotó, miért nem egy bekezdésben írta le és használta az „és” vagy egyéb kötőszót akár a) és b) pont megjelölése nélkül, akár az a) és b) megjelölés mellett?

4.

2019. április 09. napján, az új joggyakorlatról való tudomásszerzést megelőzően szabadult és a Szegedi Törvényszék szintén új joggyakorlata szerint szabadulását követően nem jogosult panasz beadására. Így hátrányba kerül azokkal szemben, akik továbbra is fogva vannak, mert nekik lehetőségük van az új joggyakorlatnak megfelelően ismételt kérelmet beadni a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasszal, míg indítványozónak és a vele hasonló helyzetben lévőknek nem, mert panasz csak fogvatartás alatt terjeszthető elő. Ez is azt igazolja, hogy a végzés jogértelmezése nem helyes, hiszen **a jogalkalmazás megváltozása, a jogszabály megváltoztatása nélkül nem lehet hátrányos megkülönböztetés alapja azonos feltételekkel bíró alanyi kör esetén.**

5.

A Bv. tv. 10/A.§ (6) bekezdés utolsó mondata rögzíti a panasz kapcsán, hogy ha rajta kívülálló okból nem élt panasszal a kérelmező, az nem róható a terhére. Álláspontom szerint a joggyakorlat megváltoztatása nem róható fel fogvatartottnak és az új joggyakorlat alapján a Bv. tv. 10/A.§ (6) bekezdése alkalmazható jelen esetben.

Továbbá a joggyakorlat a **2017. január 01. napjától megtett panaszt tekinti érdeminek az átmeneti rendelkezések estében és az általános szabályok esetében is**, azaz amennyiben a fogvatartott 2017. január 01. napját megelőzően történő, akár 5-10 éves fogtartási idő alatt élt panasszal, az érdemben nem vizsgálható. Ennek megfelelően 2017. január 01. napjától a kérelem beadásának napjáig lett volna lehetősége az EJEK kérelemmel rendelkező, 2016. évben nem szabadultaknak panasszal élni, azaz az ekkor még alkalmazott átmeneti rendelkezések alapján **legkésőbb 2017. június 30. napjáig**. Ebben az időszakban a régi joggyakorlat alapján az átmeneti szabályok voltak érvényesek, melyek a Bv. tv. 436.§ (10) b) és (11) bekezdése. A Bv. tv. 436.§ (11) bekezdése kimondja: „ ..... A (10) bekezdés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható, ...”, tehát a **panasz nem volt alkalmazható a kérelmek benyújtásának 6 hónapos idején.**

Álláspontom szerint **ezen 6 hónapos időbeli korlát és az ekkor alkalmazott régi joggyakorlat megalapozza a fentebb hivatkozott Bv. tv. 10/A.§ (6) bekezdés szerinti fel nem róhatóság alkalmazását.**

6.

Az Alkotmánybíróság 10/2018 (VII. 18.) határozata kimondja:

[49] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogbiztonság megköveteli, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek, továbbá a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak - 2018. 24. szám 1395 [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 65–66.; 38/2012. AB határozat, Indokolás [84]]. A jogbiztonság teremti meg a lehetőséget a jogalanyoknak arra, hogy magatartásukat ténylegesen a jog előírásaihoz tudják igazítani [3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]].

Hogyan várható el a kérelmezőktől mint a norma címzettjeitől, hogy előre lássák, hogy a 2017. január 01. - 2017. június 30. terjedő jogvesztő határidőn belül beadott kérelmek esetén a leírt jogszabály szöveg változása nélkül, több mint két év után másként kerül értelmezésre a törvény, úgy hogy a korábbi értelmezés alapján jogerős döntések születnek több éven keresztül és kérelmük a jogvesztő határidőben alkalmazott jogértelmezés szerint került beadásra? Amennyiben a jogértelmezés ilyen változása lehetséges, abban az esetben a

norma szöveg nem tekinthető az alkotmányos értelemben vett kiszámítható, világos, előre látható normaszövegnek.

Figyelemmel arra, hogy ugyan a normaszöveg hatályba lépését követően történő fogvatartásra hivatkozva és az azon időszakban meg nem történt eseményre vonatkoztatja a bíróság az elutasító döntését, azonban amennyiben azt nézzük, hogy a 2017. január 01. – 2017. június 30. napjáig terjedő időszakban kialakult jogértelmezést 2019. április hónapban megváltoztat hátrányosan, illetve a 2017. 01. 01. napját megelőző hatály előtti tény hiányára - *úgy mint 2016. évben történő szabadulás* – alapozza azt, ebben az esetben **a szabály alkalmazása a keletkezését megelőzően létrejött tényeket és jogviszonyokat, valamint azok jogkövetkezményeit az érintettekre nézve hátrányosan értelmezi**, amely akkor lehetséges, ha a jogbiztonság követelménye alapján vagy maga a törvény vagy annak alkalmazása Alkotmányellenes. Megjegyzem az a) és b) pont vagylagos vagy konjunktív alkalmazása is csak 2017. 01. 01. napjától terjedően eredményezhet érdemi vizsgálatot vagy annak elutasítását.

Fent előadottak alapján egyrészt 2 év 4 hónap alatt gyakorolt ítélkezés megváltoztatásra került, így ugyan olyan feltételekkel bíró személyek esetén eltérő döntés kerül meghozatalra. Akik EJB kérelemmel rendelkeznek és folyamatosan töltik büntetésüket 2017. 01. 01. napját követően is a 2017. 01. 01. napjától számított 2 év 4 hónapos joggyakorlat alapján kártalanításban részesültek az alapvető jogaik sérelme miatt, akik a 2 év 4 hónapos joggyakorlatot követően kerülnek elbírálásra, azok ugyanazon körülmények esetén nem kapnak kártalanítást. Ez a különbség tétel előfordul azonos zárkában ülő személyek esetén is, tehát a kínzás, megalázó bánásmód feltétele fennáll. Így a III. cikk (1) sérülése esetén ugyanazon feltételek állnak fenn, azonban bizonyos személyek sérelme elismerést és kártalanítást nyer, míg másoké nem, mely között a különbség a jogértelmezés. A régi jogértelmezés szerint a Bv. tv. 2017. 01. 01. napjától 6 hónapos jogvesztő határidőt ír elő az EJB kérelemmel rendelkezőknek, ezért 2017. június 30. napjáig kellett a kérelmeket beadni és ekkor még panasz nélkül, a 436.§ (10) a) és b) pontját külön értelmezve, azaz nem volt lehetőség a megváltozott joggyakorlat ismeretére a kérelem beadásának jogvesztő határideje alatt. Így állásponantom szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) rendelkezése, mely tisztességes tárgyalást ír, azonban állásponantom szerint ez nem jelentheti azt, hogy nem peres eljárás esetén nem követelmény a tisztességes döntéshozatal, valamint sérül az Alaptörvény XV. cikk (1), (2), mely szerint az alapjogok bármilyen különbségtétel nélkül biztosítandóak és sérül az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése is, mert akinek a szabadságát törvénysértően korlátozták az kárának megtérítésére jogosult. Jelen esetben ez úgy alkalmazható, hogy akinek a szabadságát törvény sértően, azaz a III. cikk (1)-be ütköző módon korlátozták az kárának megtérítésére jogosult, amennyiben 2017. 01. 01. napjától számítottan 2 év 4 hónapon belül kerül elbírálásra, amennyiben ezen időintervallumon túl kerül elbírálásra, abban az esetben nem jogosult a törvényi kompenzálásra. Állásponantom szerint ezen joggyakorlat és az ezt rögzítő bírósági döntések sértik a fenti Alaptörvényi rendelkezéseket.

Jelen esetben a Bv. tv. törvény szövegének változása nélküli eltérő értelmezése álláspontom szerint ezen alapjogok sérelmét eredményezi, mert ugyanolyan alapjogot sértő körülmények közt lévő személyek esetében az, aki a 2 év 4 hónapos idő alá esik kap kártalanítást, aki a 2 év 4 hónapon kívül esik nem kap kártalanítást az Alaptörvény III. cikk (1) megsértése esetén. Amennyiben a döntést hozó bíróság a XXVIII. cikk (1) alapján jár el, abban az esetben nem eredményezheti a jogértelmezés megváltoztatása a XV. cikk (1), (2) sértését és ezzel a III. cikk (1) fennállása esetén a kártalanítás elmaradását ugyanazon csoport bizonyos egyedei számára. Véleményem szerint ez felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

IV. cikk

(4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénysértően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.

Az EJEK kérelemmel rendelkező, 2016. 12. 31. napjáig terjedő időre kért, Bv. tv. 144/B. § (1) szerinti panasz nélkül beadott kérelmek jogosultjai közül, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények fennállása esetén, azaz azonos feltételekkel bíró alanyok esetén a jogsértő elhelyezési körülmények alapján keletkezett kár megtérítése a korábban kialakult joggyakorlat esetén megvalósult, míg az új bírói joggyakorlat esetén nem, azaz a bírói gyakorlat dönti el, hogy ugyanazon személyi kör esetén jár-e a kár megtérítése vagy sem. Amennyiben az új joggyakorlat érvényesül, abban az esetben törvénysértő korlátozás esetén nem jár a kár megtérítése, azaz nem valósul meg az Alaptörvény IV. cikk (4) rendelkezése.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Az EJEK kérelemmel rendelkező, 2016. 12. 31. napjáig terjedő időre kért, Bv. tv. 144/B. § (1) szerinti panasz nélkül beadott kérelmek jogosultjai közül, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények fennállása esetén, azaz azonos feltételekkel bíró alanyok esetén az

embertelen és megalázó bánásmódot sértő elhelyezési körülmények alapján járó kártalanítás a korábban kialakult joggyakorlat esetén megvalósul, míg az új bírói joggyakorlat esetén nem, azaz a bírói gyakorlat dönti el, hogy ugyanazon személyi kör esetén jár-e a kártalanítás vagy sem. Amennyiben az új joggyakorlat érvényesül, abban az esetben az Alaptörvény III. cikk (1) sérülése esetén nem jár kártalanítás. Ugyanazon személyi körbe tartozó személyek nem egyenlőek, a III. cikk (1) és a IV. cikk (4) megsértése esetén, azonos feltételek fennállásakor különbséget tesz a joggyakorlat azok között, akiknek a kérelme 2017. 01. 01. napjától számítottan 2 év 4 hónapon belül és azon túl kerül elbírálásra és ettől függően kapnak vagy nem kártalanítást a kérelmezők.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Peren kívüli eljárásról van szó, de álláspontom szerint ez nem eredményezheti azt, hogy ebben az esetben lehetőség van nem tisztességes eljárásra. Ennek megfelelően a peren kívüli eljárásnak is tisztességesnek kell lennie, az pedig, hogy ugyanazon személyi kör esetén akik, 2 év 4 hónapon belül kerülnek elbírálásra azok kapnak kártalanítást, míg azok akik 2 év 4 hónapon túl, azok nem álláspontom szerint nem tisztességes eljárás, különös tekintettel arra, hogy 2017. 01. 01. napjától számítottan 6 hónap állt rendelkezésre a kérelmek beadására, így lehetőség sem volt arra, hogy az akkori joggyakorlat alapján beadott kérelmek megfelelhesse az új joggyakorlatnak. A 6 hónap jogvesztő volt és mivel 2 év 4 hónapig a joggyakorlat megfelelt a 2017. 01. 01. – 2017. 06. 30. napjáig beadott kérelmekre, így akként megváltoztatni a jogértelmezést, hogy az a jogvesztő határidővel bíró kérelmekre hátrányosan hat és ezzel azonos alanyok közt tesz megkülönböztetést álláspontom szerint sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot.

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

Álláspontom szerint sérült a jogállamiság és ezzel összefüggésben a jogbiztonság a visszaható hatályú jogalkalmazás okán, melyre a 26.5 (1) alapján beadható panasz keretében fogok kitérni jelen kérelem keretében.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

IV. cikk

(4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytől korrólatozták, kárának megtérítésére jogosult.

Amennyiben valakinek az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésben rögzített joga sérül, azaz jelen esetben a szükséges m² nem áll rendelkezésre a fogvatartása során, abban az esetben jogosult kártalanításra. Ebben az esetben indítványozó szabadságát törvénytől korrólatozták. Jelen esetben a börtönök túlsúfoltsága okán 2016. 12. 31. napjáig nagyon kevés, szinte elenyésző esetben valósul meg a fogvatartási körülmények során, hogy biztosítják a szükséges m²-t a fogvatartottak részére. Ennek megfelelően az EJB kérelemmel rendelkező, 2016. 12. 31. napjáig terjedő időre kért, Bv. tv. 144/B. § (1) szerinti panasz nélkül beadott kérelmek jogosultjai közül, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények fennállása esetén a jogsértő elhelyezési körülmények alapján keletkezett kár megtérítése a korábbi joggyakorlat esetén megvalósult, míg az új jogalkalmazás esetén nem. Amennyiben az új joggyakorlat érvényesül, abban az esetben a szabadság törvénytől korrólatozása esetén nem jár a kár megtérítése. A törvény szövege nem változott, a törvény kétféle értelmezése az, ami megalapozza vagy nem alapozza meg az alkotmányos jog érvényesülését. A bírói döntés dönti el, hogy a IV. cikk (4) szerinti alkotmányos jog érvényesül vagy nem, ugyanis akiknek a kérelme 2017. 01. 01. napját követő 2 év 4 hónap előtt került elbírálásra, azok részesültek kártalanításban, míg azok, akik a 2 év 4 hónap után kerülnek elbírálásra nem részesülnek kártalanításban változatlan törvény szöveg mellett.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Az EJB kérelemmel rendelkező, 2016. 12. 31. napjáig terjedő időre kért, Bv. tv. 144/B. § (1) szerinti panasz nélkül beadott kérelmek jogosultjai közül, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények fennállása esetén, azaz azonos feltételekkel bíró alanyok esetén az embertelen és megalázó bánásmódot megvalósító elhelyezési körülmények alapján járó kártalanítás a korábban kialakult joggyakorlat esetén megvalósult, míg az új joggyakorlat

esetén nem, azaz a bírói gyakorlat dönti el, hogy ugyanazon személyi kör esetén jár-e a kártalanítás vagy sem. Amennyiben az új joggyakorlat érvényesül, abban az esetben az Alaptörvény III. cikk (1) sérülése esetén nem jár kártalanítás. Ugyanazon személyi körbe tartozó személyek nem egyenlők, a III. cikk (1) és a IV. cikk (4) megsértése esetén, azonos feltételek fennállásakor különbséget tesz a joggyakorlat azok között, akiknek a kérelme 2017. 01. 01. napjától számítottan 2 év 4 hónapon belül és azon túl kerül elbírálásra és ettől függően kapnak vagy nem kártalanítást a kérelmezők.

Ennek megfelelően ugyan körülményeikben azonosak, azonban a törvény előtt mégsem egyenlők. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljárás joga és a IV. cikk (4) bekezdésben rögzített kár megtérítésének joga azonos feltételekkel bíró indítványozói kör esetén egyéb helyzet alapján, nevezetesen az elbírálás időpontjában alkalmazott jogértelmezés alapján kerül megkülönböztetésre, az dönti el, hogy azonos feltételekkel bíró személyi körből ki élhet ezen joggal és ki nem.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A kártalanítási eljárás peren kívüli eljárás, de állásponatom szerint ez nem eredményezheti azt, hogy ebben az esetben lehetőség van nem tisztességes eljárásra. Ennek megfelelően a peren kívüli eljárásnak is tisztességesnek kell lennie, az pedig, hogy ugyanazon személyi kör esetén, akiknek a kérelme 2 év 4 hónapon belül kerül elbírálásra azok kapnak kártalanítást, míg azok, akik 2 év 4 hónapon túl, azok nem, állásponatom szerint nem tisztességes eljárás, különös tekintettel arra, hogy 2017. 01. 01. napjától számítottan 6 hónap állt rendelkezésre a kérelmek beadására ezen személyi kör esetén, így lehetőség sem volt arra, hogy az akkori joggyakorlat alapján beadott panasz nélküli kérelmek megfelelőhessenek a beadás jogvesztő határidejét követően 1 év 10 hónap után megváltozott új joggyakorlatnak, mely a panaszt megköveteli. Habár lehetősége van a kérelmezőknek az elutasítást követően a teljes időszakra ismételt kérelmet beadni immár a Bv. tv. 144/B. § (1) bekezdése szerinti panasszal, azonban így megnövekszik a vizsgálat tárgyát képező időtartam, amivel fennáll annak a lehetősége, hogy 2017. 01. 01. napját követően nem a 6 hónapos időben, hanem több évre nézi a bíróság, hogy megszakadt-e 30 napra a sértő állapot és amennyiben igen és 6 hónap a kérelem beadásától eltelt, akkor a sértő állapotot megelőző időszakra 2016. 12. 31. napját megelőzően ugyanúgy nem jár a kártalanítás, amit tovább súlyosít a Szegedi Törvényszék

szintén új gyakorlata, miszerint a 30 napos időszakot már nem összefüggően értelmezi, hanem összeadja a fogvatartás ideje alatt a sértő körülményekkel nem érintett napokat és ha azok meghaladják a 30-at annak ellenére, hogy nem egybefüggő 30 napról van szó, abban az esetben szintén nem ítélt meg kártalanítást a bíróság. Így hiába adható be újra a kérelem, jóval hátrányosabb feltételekkel kerül az elbírálásra.

A 2017. 01. 01. – 2017. 06. 30. napjáig beadott kérelmekre akként megváltoztatni a joggyakorlatot, hogy az a jogvesztő határidővel bíró kérelmekre visszafordíthatatlanul hátrányosan hat és ezzel azonos alanyok közt tesz megkülönböztetést álláspontom szerint sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. Erre a jogértelmezésre visszaható hatályú jogalkotással volna csak mód álláspontom szerint, azaz meg kellett volna változtatni a 2017. 01. 01. napjától számítandó 6 hónapos jogvesztő határidőre vonatkozóan a jogszabály szövegét ahhoz, hogy ilyen módon megváltoztathassák az ítélezést. Véleményem szerint ezen jogértelmezésbeli változtatás jogalkotási szintű. Ezt igazolja a Szegedi Törvényszék 2019. július 09. napján kelt, 2.Bpkf.1002/2019/2. számú végzése 3. oldal 2. bekezdése, mely kimondja a panasz intézménye és ezen új jogértelmezés kapcsán, hogy

„Annak kimondása, hogy „a Bv. tv. 436. § (10)-(12) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések a jelenleg is fogvatartott indítványozók vonatkozásában nem alkalmazhatóak”, nem jogértelmezési, hanem már jogalkotási tevékenység tekintettel arra, hogy olyan előfeltételt kíván meg a kártalanítás iránti kérelem érdemi elbíráláshoz, melyet a hatályos Bv. tv. nem tartalmaz.”

Továbbá az Alaptörvényt sértő jogalkalmazást igazolja a Szegedi Törvényszék 2019. július 09. napján kelt, 2.Bpkf.1002/2019/2. számú végzése 2. oldal 1., 3. bekezdése, mely kimondja a panasz intézménye és ezen új jogértelmezés kapcsán, hogy

„A kártalanítás iránti kérelem benyújtásának, illetve érdemi elbírálásának ezen utóbbi törvényi feltétele azonban kizárólag a 2017. január 1. napját követő időszak vonatkozásában alkalmazható tekintettel arra, hogy a Bv. tv.-nek a kártalanításra, a kártalanítás iránti igény érvényesítésére vonatkozó rendelkezései – 10/A.§ (1)-(8) bekezdései – 2017. január 1. napján léptek hatályba, ezt megelőzően a Bv. tv. azonos, illetve hasonló tartalmú rendelkezést nem tartalmazott. Nem kérhető számon a indítványozón olyan feltétel teljesítésének elmaradása, melyet semmilyen jogszabályi rendelkezés nem írt elő. Ennek megfelelően nem róható a indítványozó terhére a panasz előterjesztésének hiánya azon időszak – így 2017. január 1. napját megelőző fogvatartás – vonatkozásában, mely időszak tekintetében a panasz benyújtására vonatkozó előírás nem volt.”

„Az idézett jogszabályi rendelkezésnek megfelelően tehát az az elítelt, illetve egyéb jogcímen fogvatartott is érvényesítheti kártalanítás iránti igényét, aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. január 1. napját megelőzően kérelmet nyújtott be az Emberi Jogok Európai Bíróságához (továbbiakban: EJEB), ezen kérelmét az EJEB 2017. január 1. napját megelőzően nyilvántartásba is vette és a kérelem megfelel a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdés b) pontjában rögzített további törvényi kritériumoknak is. Ezen esetekben – a Bv. tv. 436.§ (11)

bekezdés 2. mondatában rögzítetteknek megfelelően – a kártalanítás iránti igény érvényesítésének nem feltétele a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz előterjesztése.”

A Bv. tv. 10/A.§ (6) bekezdés utolsó mondata rögzíti a panasz kapcsán, hogy ha rajta kívülálló okból nem élt panasszal a kérelmező, az nem róható a terhére. Álláspontom szerint a joggyakorlat megváltoztatása nem róható fel fogvatartottnak és az új joggyakorlat alapján a Bv. tv. 10/A.§ (6) bekezdésének ezen mondata alkalmazható jelen esetben. A 6 hónapos jogvesztő határidő alatt be kellett adni a kérelmet, a 6 hónapos jogvesztő határidő alatt a joggyakorlat, illetve a jogértelmezés alapján panasz nem volt alkalmazható. A 6 hónapot követően történő jogértelmezésbeli változás az indítványozókon kívül álló ok. A másodfokú bíróság ezen rendelkezés alkalmazását sem osztotta, mely álláspontom szerint szintén a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti, hiszen a jogalkotó kifejezetten rendelkezett a kérelmezőn kívül álló okról és a 6 hónapos jogvesztő határidőre tekintettel a jogvesztő határidőt követően beállott változás a kérelmezőn kívül álló ok.

Az interneten megtalálható a Magyar Bírói Egyesület honlapján (<http://www.mabie.hu/index.php/component/search/?searchword=Werner%20Zsolt&searchphrase=all&Itemid=101>) a keresőbe Werner Zsolt Szegedi Törvényszéki bírósági titkár nevét beütve a 2017. június 7. napján kelt, Jogértelmezés és gyakorlat az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárásban ... elnevezésű tanulmány. Ezen tanulmány 8. és 12. oldalán az alábbiak kerülnek leírásra:

„A fogvatartott elítéltek esetében, amennyiben 2017. év január hó 01. napjától a kérelem benyújtásának napjáig terjedő időszakra vonatkozóan is kéri a kártalanítás megállapítását az eljárás megindításának további feltétele, illetve előzménye, hogy a fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a Bv.tv. 144/B. §-ban meghatározott panaszt terjesszen elő a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. (Bv.tv.10/A§ (6) bekezdés)”

„Az átmeneti rendelkezések értelmében, amennyiben a kérelmező 2017. január hó 01. napját követő időszakra vonatkozóan is kéri a kártalanítás megállapítását és korábban kártérítés címén keresetet nyújtott be az EJEB-hez, esetében a kérelem érdemi elbírálásának nem feltétele az intézeti panasz benyújtása.”

Mindezek tovább erősítik, hogy a 2016. december 31. napjáig kért, EJEB kérelemmel rendelkező indítványozóknak panaszt nem kell beadniuk és ezt a gyakorlatot megváltoztatva hozott döntések nem felelnek meg az Alaptörvény IV. cikk (4), XV. cikk (1)-(2), XXVIII. cikk (1) rendelkezésének.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági végzések végrehajtásának felfüggesztését nem kezdeményezte.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Az ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya és az ügyvédi igazolvány másolata mellékelve.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel indítványozó az alkotmányjogi panasz indítványban szereplő személyes adatainak nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

- EJEB nyilatkozat befogadásról és visszautasításról
- 1. fokú végzés
- fellebbezés
- 2. fokú végzés
- Szegedi Törvényszék 2.Bpkf.1002/2019/2. számú végzése
- meghatalmazás
- ügyvédi igazolvány

Kelt: Szeged, 2019. augusztus 23.

